

Den tweeden Mei negentienhonderd vier en twintig,*

heb ik SANDER SCHERMER, eerste deurwaarder bij de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam, aldaar wonende en kantoorhoudende aan-de Leidschegraocht No.92, ten verzoeke van PAUL DITTMAR, koopman, wonende te Charlottenburg, ten deze handelend in zijne hoedanigheid van liquidateur der te Berlijn gevestigde LUFT VERKEHRS GESELLSCHAFT mit beschränkter Haftung en voor zooveel noodig ten verzoeke van genoemde LUFT VERKEHRS GESELLSCHAFT mit beschränkter Haftung in liauidatie, gevestigd te Berlijn, ter zake woonplaats kiezende ten kantore van de advooaten en procureurs Mrs.STIBBB, HIKERK en JURGENS aan het Rokin Ho.92 te Amsterdam, van wie lir.D.W. STIBBE zich voor mijne requiranten procureur stelt en als zoodanig voor hen zal optreden,

G E D A G V A A R D

A.H.G.FOKKER, fabrikant, wonende te Amsterdam, op Dinsdag den dertienden Mei negentienhonderd vier en twintig des voormiddags om 11½ uur, ver- tegenwoordigd door een procureur te verschijnen ter openbare terechtzitting van de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam (Eerste Kamer) gehouden wordende in het Paleis van Justitie aan de Prinsengracht te Amsterdam, ten einde te hooren

Aangezien de heer FRANZ SCHNEIDER, ingenieur te Berlijn-Johannisthal, is de uitvinder van een toestel, waardoor het mogelijk is, tussohen de vleugels van den propeller van een vliegtuig te schieten, zonder die vleugels te raken.

Aangezien deze uitvinding by na te melden octrooi als volgt is aangeduid:

1o. afvuurapparaat voor vuurwapens op vliegtuigen, gekenmerkt door een reminrichting voor het aftrekken van het achter het bewegingsvlak van de propellervleugels liggend vuurwapen, waarvan het aftrekken door een door de propelleras in beweging gebracht toestel wordt belet, zoolang een propellervleugel zich voor de monding van het vuurwapen bevindt;

2o. toestel volgens de aanduiding sub 1o. daardoor

gekenmerkt, dat het toestel uit een door de

propelleras in beweging gebrachte curve-sohijf bestaat, die het aftrekken van het vuurwapen door middel van een pal zoolang belet als een propellervleugel zich vóór de monding van het vuur-

wapen bevindt.

Aangezien genoemden ingenieur SCHNEIDER voor deze uitvinding in Duitsohland ootrooi is verleend, onder nummer 276396, gerekend van 15 Juli 1913 af, welk octrooi rechtens evenwel eischeres toekwam, daar SCHNEIDER, haar toenmalige directeur, de uitvinding in haar dienst en te haren behoefte had gedaan.

Aangezien hij dan ook op de wijze als bij het Duitsohe Patentgesetz voorgeschreven, bij acte de dato

16 September 1916 alle rechten uit be-doeld ootrooi heeft overgedragen aan de LUFTVERKEHRS GESELLSCHAFT mit beschränkter Haftung, de eischeres, welke laatste die overdracht heeft aangenomen en sindsdien de uitsluitende rechthebbende op dat octrooi in Duitsohland is*

Aangezien deze overdracht is aangeteekend in de registers van het Patentamt te Berlijn.

Aangezien gedaagde reeds vóór den wereldoorlog in Duitsohland eene vliegtuigenfabriek had opgericht en wel te Schwerin, waar hij de vennootschap FOKKER Aeroplanbau mit beschränkter Haftung oprichtte, waarvan alle aandelen hem toebehoorden en wier eenige beheerende vennoot hij was en welke vennootschap de bedoelde fabriek exploiteerde*

Aangezien deze vennootschap later haren naam heeft veranderd eerst in "FOKKER FLUGZEUGWERKE mit beschränkter Haftung", vervolgens in "SCHWERINER INDUSTRIE-WERKE Gesellschaft mit beschränkter Haftung", zonder dat deze naamsveranderingen echter naar Duitsoh recht in de rechtsverhouding der vennootsohap eenige wijziging braochten.

Aangezien gedaagde in bedoelde fabriek vliegtuigen vervaardigde evenals eischeres in de hare*

Aangezien reeds aanstonds na het begin van den wereldoorlog het buitengewone belang werd ingezien, vliegtuigen van afvuurapparaten te voorzien, die het mogelijk maakten door den

propeller heen te schieten, daar het slechts bij vliegtuigen, waarbij door den propeller kan worden heengeshoten moge lijk was, dat de bestuurder tegelijkertijd het machinegeweer bediende*

Aangezien alleen door een zoodanig apparaat het gevechtsvliegtuig vervaardigd kon worden, dat later onder den naam "Fokker-vliegtuig" wereldberoemd is geworden, hoewel deze naam - zooals aanstonds zal blijken - geheel ten onreoh- te den gedaagde als uitvinder van het aldus uitgeruste vliegtuig aanduidde.

Aangezien de oplossing van het vraagstuk, om door den propeller heen te schieten op verschillende wijzen werd beproefd*

Aangezien b.v. de Daimler werke de oplossing daarin zochten, dat zij de propelleras uit- holden en door de uitgeholde as schoten, eene oplossing, die evenwel ondeugdelijk bleek, daar de uitgeholde propelleras niet meer voldoende weerstand bood, die voor de stabiliteit van het vliegtuig noodzakelijk was. Aangezien de bekende Fransche vlieger GARROS de oplossing daarin zocht, dat hij de ruimte van den propeller, welke ruimte ter hoogte van de monding van het machinegeweer lag, in de richting van het machinegeweer vernauwde en van een stalen mantel voorzag, daarbij het risico aanvaardend, dat een deel van de afgevuurde schoten de as trof, in de hoop echter, dit risico door het genoemde toestel te verminderen en onschadelijk te maken, daar hij veronderstelde,

dat de meeste kogels door de vernauwing zouden

wegglijden, althans het stalen omhulsel niet zouden doorboren.

Aangezien echter gebleken is, dat het toestel het gevaar van breken van de as en daardoor het neerstorten van het vliegtuig niet ophief en CABROS dan ook zelf met een zoodanig vliegtuig neergestort is.

Aangezien SCHNEIDER reeds in de Jaren 1912 en 1913 op het vernuftige denkbeeld was gekomen, de draaiing van de propelleras met het afvuur-apparaat dusdanig in verbinding te brengen dat zij beide eenzelfde beweging ondergingen en zijne verdienste speciaal daarin gelegen is, dat hij op de gedachte is gekomen, om, in weerwil van de enorme snelheid der draaiing van de schroef, die in één minuut 2800 maal een vleugel voor de monding brengt, en van de groote kracht die de as ontwikkelde en het fijne, teere mechanisme, dat het lossen van een schot teweegbrengt, eene verbinding van deze mechanische bestanddeelen zóó tot stand te brengen, dat zij kan functioneeren, hetgeen tot het tijdstip zijner octrooiaanvraag niet voor mogelijk werd gehouden-

Aangezien SCHNEIDER in zijne octrooiaanvraag als voorbeeld een handvuurwapen gekozen heeft, doch reeds uitdrukkelijk er de aandacht op gevestigd heeft, dat dit slechts een vorm van uitvoering was, doch de uitvinding ook op alle andere vormen toegepast kon worden.

Aangezien volgens de Duitsohe ootrooiwet een octrooi den octrooihouder het uitsluitend recht geeft, het voortbrengsel waarvoor het

octrooi is verleend, in of voor

vervaardigen, in het verkeer te brengen, te verkoopen, ten verkoop In voorraad te hebben of te gebruiken, terwijl diezelfde wet dengen, die, wetende, dat hij in strijd met het uitsluitend recht van den octrooihouder handelt, eene uitvinding in gebruik neemt of wien te dien aanzien grove schuld treft, tot schadevergoeding Jegens den benadeelde verplicht.

Aangezien gedaagde, die het belang van een toestel, dat het mogelijk maakte door den propeller heen te schieten, zeer goed inzag, korten tijd na het uitbreken van den wereldoorlog, met den bouw van een dergelijk apparaat is begonnen,

Aangezien hem reeds bij den aanvang zijner proefnemingen op het octrooi-SCHHEIDER is geweest, Aangezien hij echter getracht heeft op de volgende wijze over dat octrooi heen te stappen: het octrooi-SGHHEIDER voorzag erin, dat door een nok, die door de propelleras gedraaid werd, steeds het afvuurapparaat op dat oogenblik werd tegengehouden, waarop een propellervleugel voor de monding van het vuurwapen stond, terwijl gedaagde de uitvinding omkeerde, door de nok daartoe te gebruiken, dat zij het vuurwapen deed afvuren, zoodat het wapen steeds dan afvuurde als geen propellervleugel voor de monding stond.

Aangezien gedaagde ook getracht heeft, voor deze beweerdelijk nieuwe uitvinding in Duitsland octrooi te verkrijgen en daartoe eene aanvraag heeft ingediend, welke echter door het Patentamt is afgewezen op grond van het octrooi SCHNEIDER

Aangezien de afwijzende beschikking van het Patentamt dateert van 27 Augustus 1915 en gedaagde uiterlijk 15 September 1915 is uitgereikt.

Aangezien gedaagde echter in weerwil daarvan apparaten, die op het bedoelde octrooi-SCHHELDER inbreuk maakten, heeft vervaardigd en vliegtuigen met machinegeweren, van het bedoelde apparaat voorzien, aan den Duitschen Staat heeft verkocht en geleverd en wel tot 1 Juni 1916 door de genoemde Fokker Aeroplanbau met beschränkter Haftung en sinds dien datum door de firma Flugzeug* waffenfabrik ANTHONY FOKKER te Reinickerndorf, waarvan hij de eenige vennoot was.

Aangezien gedaagde aan het Duitse rijk heeft verkocht en geleverd de navolgende hoeveelheden vliegtuigen met machinegeweren, voorzien van het apparaat, tot het vervaardigen en verkoopen waarvan uitsluitend de LUFT VERKEHRS GESELLSCHAFT mit beschränkter Haftung gerechtigd was:

	met 1 machinegeweer:	met 2 machinegeweren:
1915	400	34
1916	4780	1350
1917	8093	3985
1918	7177	3507
	20450	\ 8876
totaal:	29326	vliegtuigen
↓	38202	machinegewere

Aangezien gedaagde daardoor hetzij desbewust, hetzij met gróve schuld inbreuk heeft gemaakt op eischeresses uitsluitend recht en gedaagde des wege jegens de eischeres tot schadevergoeding verplicht is.

Aangezien deze schadevergoeding volgens het Duitsohe recht omvat (en zulks ter keuze van den benadeelde): hetzy de winst, die hy door de fabricatie der door den overtreder vervaardigde voortbrengsels zou gemaakt hebben, hetzij de winst, die de overtreder door de fabricatie heeft gemaakt.

Aangezien eischeres den gedaagde in Duitschland tot schadevergoeding heeft aangesproken en hij dan ook door het Landgericht I te Berlijn bij vonnis van 13 Februari 1923 tot schadevergoeding is veroordeeld, nadat reeds bij verschillende vroegere rechterlijke uitspraken was uitgemaakt, dat gedaagde fabrikaat inbreuk maakte op het meergenoemde ootrooi-SCHNEIDER en wel: bij vonnis van het Landgericht 1 ter Berlijn van 26 September 1916 gewezen tusschen SCHNEIDER als eischer en de FOKKER AEROPLAHBAU mit beschränkter Haftung als gedaagde en gedaagde met de DUITSCHE REICHSMILITÄRFISKUS als Intervenienten: bij vonnis van het Kammergericht te Berlijn van 6 Maart 1918 gewezen tusschen dezelfde partijen op het appel van de oorspronkelijke gedaagde en de intervenieren bij vonnis van het Reichsgericht te Leipzig van 15 October 1919 gewezen tusschen dezelfde partij en op de revisie van alle partijen; bij vonnis van het Kammergericht te Berlijn van 1 Maart 1922, vonnis van

het Reichsgericht te Leipzig van 9 Juni 1923 tusschen
dezelfde partijen.

Aangezien hetzelfde is beslist bij vonnissen

gewezen tusschen eischeres en den Duitschen
Reichsmilitärfiskus en wel door het Landgericht te
Berlijn van 16 November 1923, het kammergericht te Berlijn van 14
Februari 1923, het Landgericht te Berlijn van 12 Juni 1923.

Aangezien gedaagde echter sedert 1919 uit

Duitsohland is vertrokken en daar geen vermogen
heeft achtergelaten, dat door eischeres kan worden
geexecuteerd, daar het weinige vermogen, dat zich nog
van gedaagde in Duitsohland bevindt door den Duitschen
Staat wegens belastingschuld in beslag is genomen.

Aangezien eischeres zich dus genoodzaakt ziet,
gedaagde in Nederland tot schadevergoeding aan te
spreken.

Het mitsdien der Rechtbank behage gedaagde te
veroordeelen eischeres te vergoeden alle kosten,
schaden en interessen door haar tengevolge van
gedaagdes onrechtmatige handelingen
geleden, nader op te maken bij staat en te vereffenen
ingevolge de wet, met 6% rente daarover sedert den dag
der dagvaarding met uitvoerbaar- verklaring van het
vonnis bij lijfswang voor zoover het schadebedrag f.
150.-overtreft en met veroordeeling van gedaagde in de
kosten des gedings. Afschrift van dit exploit heb ik,
deurwaar der, voor den gedaagde gelaten, mijn exploit
doende te zijnen woonhuize aan de Roemer Vissoh straat
47 te Amsterdam, alwaar ik sprak met MeJ Fr. Soeher,
huisgenoot.